

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a va eá de ádue ori pe luna, pone la regulare; éra de aici in colo o data pe septemana, ca sí pone acilea: Martí sér'a. — Prenumeratiunile se priimescu in tóte dílele.

Pretíulo pentru Ostrunguri'a: pre anu 6 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 3 fi. pre unu triloniu 1 fi. 50 cr. éra pentru strainetate: pre anu 8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu triloniu 2 fi. in v. a. Una esemplariu costa 15 cr.

Tóte siodienele síbanii de preumeratiune sunt de a se tramite la Redactiunea diurnalului: Aradu, Strát'a Teleki-ana, arulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de linia, sí 30 cr. tacse timbrale.

Concertu diplomaticu.

(Se inscenéza pe bin'a Europei.)

Turculu:

Candu Fatulu me impinse in próst'a Europa,
Credeam nebunu, cà 'ntr'ins'a eu siguru voiu fi popa.
Dér' iadulu gatà alt'a! In vremea ce voiam
S'astediu pre toti crestini in sinulu lui Avramu,
Nesatiós'a Naiba d'a face la toti reu,
Aprinse cu turbare perjolu in capulu meu
Acum se 'ngrasia rusulu; ér' cei-alti imperati
Privescu codisiu la mine, ca canii lesinati.
Déc' ar' fi prostu noroculu sa-mi fia mie bunu,
D'in gintele vasale asi face unu dejunu.
Si unguriloru nostri, sa ni remana frati,
Li-asi dá d'in hantiu portiunea; o còda, ori unu matiu. —
Poteriloru! Cu mila priviti alu meu necasu,
Vi voiu platí eu slujb'a cu palm'a peste nasu.

Rusulu:

De multu-mi arde mie burdufulu moscovitu,
Sà me 'nfratiescu eu turculu la bliidulu de limpitu:
Dar' elu, ca omu cu minte cu capulu sindilitu,
Sorbí crestinulu sange in pace 'n resaritu.
Recurgu dejà la dreptulu, ce scarpenu in fòce,
Sì mintea cea mai dura in mediu de érna-o còce;
Sà vedu, cine-e puternicu? Si-a-poi d'intrunu pocalu
Sà béu pacea cu turculu, sa nu fia scandalu.
Dar' voi, poteri din lume, vorbiti de mine reu,
Sà créda in voi turculu, ca 'n insusi Domnedieu.
Sà plece-a-poi ca orbulu, voiosu, catra mormentu,
Lasandu la unguni sortea fatalului momentu.

Germanulu:

La astu-feli de ospetie me afu bine eu!
Cà rolulu celu de frunte sí 'n taina e alu meu.
'nainte dér' muscane! Tu turcule fii bravu!
Voiu stá eu lunga tine, candu musculu va fi pravu!

Anglesulu:

Eu, negutiatoriu mare acum am sa profitu,
Unu tempu mai bunu ca est'a neci candu nu mi-a sositu.
Asiè, eu falsu, cu turculu voiescu sa trafichezu,
Pon' ce-i voiu díce „zu pasz.. tu nu mai meritezi,
Sà-mi recescu eu fiésc'a pentr'una putredu pomu,
Ce nu produce fructe neci barem pentru-unu omu.

Francesulu:

Sà sciu, cà tóta lumea se sparge 'ntr'unu minutu,
Nu-mi pasa! cà me dóre spinarea d'in trecutulu.
Eu adi cu medicina petrecu totu tempulu meu,
Cà vreu sà-mi curezti ran'a, de carea suferu greu.
De unguru mi-e cam jalé, cà nime nu-lu auscultu,
Dar' eu nu potu dá minte celoru ce au mai multa.

Austracaaculu:

Ah! stau ca sí papusi'a, ce jóca 'n Viseemu.
Necasulu me apésa, càtu d'in titini me scremu.
Canciuc'a se ridica, dícepdu, cà face bine,
Dér' mai cà fugaresce seraculu duhu d'in mine.
Asi vré sà beu cu turculu fratia d'intr'unu vasu;
Dér' burcusíulu la spate me bate peste nasu.
Mai bine va fi déra, sà fimu de omenia,
Cu némtiulu sà fimu bine, ca némtiu: in comedía.

Italianulu:

Poporeloru crestine! Navala dati pe turcu.
Pamentulu Europei destula vreme-lu spurcu
Paganii asiatici, sí eu vi profetiescu,
Cà-acum se 'mburda dinsulu d'in tronulu celu cerescu,
Colo 'n Vesuvu sà-i puna potcòve pe calcái
Barosele lui Vulcanu; bravu faurulu d'antaju.

Spaniolulu:

Ei, sà privimu la lume, cum multi isi vérsa sange,
For' s'aiba-a-poi sormanii folosu candu voru invinge.
La noi priviau totu astufeliu cu ochii inholbati,
Candu ne trageamu in tiapa, ne mancamu frati pre frati.
Dér' nece-se in sange ori ce pagane state,
Candu lupt'a-e pentru cruce sí sant'a libertate

Elvetianulu :

Oh! biéta tu Europa! Grozavu ai nebunitu,
De-atâte bolondaice, ce 'n seclî-ai mistuitu.
Adi cartea-ti dice: „mundra“, tu-areti, cã nu e dreptu,
C'acum nu mai sugu fiii, ei sierpii l'alu teu peptu!

Serbulu :

Or' unde sã-mi plecu capulu? Ori unde me intoreu,
Dau totu de munti de ghiatia si oceane de focu.
Dér' trece-vomu pr'in tôte, sã-afãmu mai apriatu,
Cã seclu 'ntieptiunei, (e bine titulat?)
Pre omeni ii doresce sã fia frati curati,
Pr'in cruce ori pr'in flacãri de sôrte botezati!

Muntenegrãnu :

Eu, omu piticu in lume, dér mare de curagiu,
Nu vreu sã petrecu tempulu dormindu l'umbr'a de fagi.
A-ci imi este bard'a, a-ci toporulu, fure'a.
St-a-poi in beutura, sã-li dau matraguna,
Ca toti sã nebunãsea, sã pãra impreuna.

Romanulu :

Ar' fi o nebunia, sã stãmu noi nemiscati,
Candu tempulu ni suride sã fimu eliberati
D'in jugulu tiraniei turcesci, ce sute d'ani
A storsu cu nedreptate puterea din romani.
Noi avemu dreptate 'n lume, la nime nu vremu reu,
Si martóre la tôte ni fia Ddieu.

Greculu :

Sorman'a de Elada! cu gloriosu trecut, u,
Cum stã perduta 'n cugetu, ca omulu surdu si mutu.
Ea nu mai d'in petióre se svirgole mereu
Sperandu sã-i bage 'n gura bucat'a Ddieu!

Ungurulu :

Vai mie! Tóta lumea imi dice, cã-su nãucu.
Cã 'n diori eu me scolu „semi“ si sér'a „prostu“ me culcu.
Europ'a-e inca surda la mult'a-mi alarmare,
Cã nu-mi ajuta-a scôte pre-ai nosti frati d'in perdiare,
Noi avemu nobili sentiuri, ca turcii, ómeni mari,
Si totu-si ni e timbrulu, cã noi suntemu: barbari!

Comburdatia.

— Comedia à la opera in II. acte, inscenata in Beléu'a,
in 15. lun'a Babei, 1877.—

Persónele :

Pipintielu, capulu divanului.

Gavrogelu, smincitoriu de urechi.

Leucescu.

Ostasiescu.

Brat'a Vas'a.

Roscovanu.

Muntescu.

Stanu.

Unu padurariu.

Stillmann, ospetariu.

Vuti'a, servitóri'a acestui'a.

Tand'a, ca procatoru.

(Urmare si fine.)

Actulu II.

(Formãza o scóla. La mësã siede Pipintielu, asistentii in scaune.)

Scen'a 12.

Toti actorii, afora de Tand'a Vuti'a si Stillmann.

Pipintielu: (se scóla tiapanu dõpe fotelu.) Luminatã
sfintieni! Sciti bine cãte sunt trebile Comburdatiei,
una mai sbircita ca alt'a; aceste trebuiesce sã le

aducemu la netedisu pe deresu. Éca (scóto nesce pa-
pire d'in busunariu.) o lacrimatia, cã sfintieni'a Folticusiu
nu se tiene de canóne, cununa la luna, — cã Smicea
Hir'a se iubescce cu o nevasta si pe a sa o hatiesce
multu de nasu, — cã sfintieni'a Pãrlóga' traescce
totu cu malaiu; — aceste trebuimu sã le vindecamu.
Deci ca sã fia daru si hazu in lucru sã cantamu “Te
Deum.” (se canta pe podobia glasu 9.)

„Vino te spirlo surde, Cagiore peste purde,
ftintelo pe rumni ce-nochisio pe-aci.“ No dera cu
blagoslovenia sã incepemu lucrulu. — Domnule Gav-
rogelu! infundati locul!

Gavrogelu: (se ridica cu capulu plecatu.) Cinstita
comburdatia! Fiindu-cã d'in cauza pentru-cã, din
motivu, cã-ci d'in privintia, cã d'in motivu de órece
eu sum plinu de gravamine ce-mi ponderãza actiele
private 'mi este inprimibila asunti'a operatiei in
comburdatia. (siede, in stenga voci: fórte bine.)

Leucescu: Pardonu! Dómna comburdatia se
reflectu o combatintia asupra lui Gavrogelu. Elu
retirãza a mai fi paragraphistu, inse argumintele
abdicerii sunt strantióse, ca ciorapii lui Hostoru.
Sã-lu tienemu dera cu forti'a in postulu avutu in
comburdatia. (voci pro si contra.)

Pipintielu: Silentiu sfintieni! se pune ques-
tia la voturi. Cãti stau pe Gavrogelu? (8. se ridica.)
Cãti calca pe Gavrogelu (4. se ridica.) Finio rei! Die
Gavrogelu ai remasu la penelu (Gavrogelu ocupa locul
notarasiescu.)

Scen'a 13.

Tand'a si cei de susu.

Tand'a: (vine pe usia tupiliãtu.) Plecatia pone la
pamentu burte mari, pline de ventu, fecie scumpe
desfatate, nepetate de pecate. Ce la naib'a mai faceti?

Pipintielu: Avemu lucruri titanice, Deja resta-
buliram pe Gavrogelu in periodulu paragraficu si
urmãza ventilarea chestielor dilnice. — Cinstita com-
burdatia! Ce va fi cu banii dati scóleloru de vla-
dic'a Lipiszky?

Leucescu: D'apoi mancã-se voru la vreme si
modru. (se primesce cu unanimitate.)

Siimariulu: Bine di . . di . . ce po . . p'a
s'oru bé, a . . deca. Ce dracu se fi . . . fi . . . fla
dara. Ha?

Pipintielu: La ordine frate?

Siimariulu: La hodina sum eu a . . a . .
cum'a,

Pipintielu: Nu asiè, ci tiene regul'a!

Siimariulu: Si la gule mi . . mi o fostu
bi . . bi . . bine.

Pipintielu: (inparte.) Vai Dómne. (cãtra comburdatia.)
Óre cumu se va mãri plat'a sfintienieloru?

Leucescu: Usíoru, cã va cresce ca tôte in
lume. (se primesce.)

Pipintielu: (arata unu papiru.) Éta unu lucru
fórte teribilu, venitu in comissi'a cerculatiei archie-
reesci, sã se cladãscã fundoiu, de stipendiu pentru
tôte sfintieniele miserabile si veduvitele acelor'a....
Va sã dica pentru acele cari . . . nó sunt frumosiële.

Toti: Sã traiãscã! fórte bine! Sã facemu fun-
doi de bani.

Padurariulu: Dér' cine va platì la fundoiu?

Pipintielu: Toti cãti sunt axios.

Leucescu: Eu nu sum axios.

Muntenescu: Sî eu sum infirmu.

Toti: Sî noi suntemu boledi.

Tand'a: Adeveru, adeveru graiescu vóa, toti sunteti calici, la ast'a n'ai ce sà mai dîci.

Muntenescu: Holt! Me rogu de auscultare! Precum am observatu, tóte fundóiele de bani evaporéza sî peru mereu: sum de opini'a sà nu cotribuimu la fundoiu sî conchidemu, cã d'in fundoiulu infîntiandu sà nu se ajute neci vitia-poroditia de sfintieni.

Leucescu: Aminu! Ba chiar neci de fundoiu nu e lipsa. Neci Hostoru nu are fundoiu la ciorapi sî totusi traiesce.

Roscovanu: Eu me grohotescu, cã d'in fundoiulu cuestionalu, inca adî sà se spezeze baremu o punga de bani, ca sà aiba cu ce face apetitu lui Itzig, carele bolesce de maiu de gàsca.

Toti: Aminu! Vorb'a sà fia!

Pipintielu: Bine ar' fi; inse nu póte fi! Sà dîcemu dér' aleluia sî sà blemu!

Leucescu: Me rogu de auscultare! Am esperiatu, cã sfintieniile nóstre sunt sub lege, deci dorescu sà fia scosi de sub lege, ca sà nu se mai intemple cu ele ca sî cu Ambrusiú baci! . . .

Pipintielu: Hm! . . . Mare graiu! Aci inse numai Kancsi-storiulu ar potè comburdá.

Tand'a: Me rogu! Gresíela grosava! Legea numai acei'a o potu tórce sî destórce a caror'a este imperati'a, poterea sî marirea in vecii veciloru.

Toti: Sfânta-e! Istina-e!

Brat'a: (vine la mésa furiosu.) Eu vi multiumescu cã m'ati priimitu in comburdatia; inse ce voiesci Pipintiele? Sà me tragi de nasu? Neci candu! Déca n'am fostu tauglich pone acum'a, — dejã nu voescu a fi cu voi in comburdatia. (dã cu pumala in mésa, sri-sorile cadu diosu; asistentii mi-lu iau la scarmenato. Sã nasce larma mare.)

Ostasiescu: (de-asupra pe vostomocu.) Hei! róda-ve ciuterl'a! Lasati pe Brat'a meu, cã elu a glumitu lumea. (lupt'a încéta.)

Brat'a: Cinstita Comburdatia! Fiindu cã lumea e, cum e, — eu tienu cu ea, deci sum comburdistu.

Toti: Bravo! Sà viezi!

Ostasiescu: (cãtra Brat'a.) Ticalosule! Miselule! Ti-ai calcatu juramentulu, pentru ce eu ti-voiu rade barb'a.

Stanu: (dela usta.) Fiindu-cã a-ici toti sunt cu dóue fecie, — sî fiindu-cã Gavrogelu a remasu érasí la paragrafi eu abdîcu, cã-ci me temu de elu; cã sciindu secretele mele, me va tradá la forfecele voivodului „Gur'a-Satului.“

Asîdéra: Adio!

Toti: (cantandu.)

Adio, adio sî marsiu!

Cã suntemu fripti sî arsi.

Aidamu cu toti la Stillmann,

Sà ne ungemu pe gatlénu.

(Cortin'a cade pentru ultim'a óra.)

Icóna moderna.

Tóte 'n lume se stramuta,
Chiaru sî munti d'in locu se muta, —
Numai un'a, provedinti'a,
Nu-sî stamuta locuinti'a;

Ea remane 'n infinitu
Imperatu nebiruitu
Adoratu de 'ntrég'a lume,
Sî ne'nvinsu de pasiune.

Déra omulu, chipulu seu,
S'a facutu d'in angeru — smeu
Variabilu, neconstantu,
Crudu, selbatecu sî secantu.

Voiu s' aducu, spre-a demonstrá,
Fore de-a calomniá,
Fapte cari se potu vedé
De ori-cine care-ar vré.

La ce mare decadintia,
Chiaru in véculu estu de sciintia,
Am ajunsu in di de adi
A fi hiene, leopardi,

Fore sentiu, umanitate,
For' respectu, moralitate;
Ba multi chiaru sî legea sî-vendu.
Sî pe bani parerea sî-schimbu.

Li placea la multi sà dica,
Cã Logosú-e Rom'a mica,
Pentru mult'a intielegintia,
Romani buni, ce-avea cu sciintia.

Cari in tóte escelau,
In virtute emulau;
Astadi inse ce sà vedi,
Sunt toti buhe, huhuredi.

De privesci in comitatu,
Unde candu-va s'a luptatu
Pentru limba sî natiune,
Ai sà vedi o molitiune:

Sunt vr' o duoi romani calici
Sî atãti'a canonici,
Cari facu legi sî direptate,
Cãtu camesi'a-ti iau d'in spate.

De mergi la vr'o adunare,
La biseric'a cea mare,
A-poi vedi pr'unu ursu betranu.
Proptitu cu labele 'n sinu,

Cautandu cruntu sî spariosu
Cãtra-unu bivolu de *Gorgosúu*,
Ca sà 'ncépa for' crutiare
A blamá pre ori sî care.

Acestu bivolu candu mugesce,
Ursulu tare mãràesce,
Sî pucinulu bombanitu!
Face lucru 'n bloc priimitu.

De te duci la magistratu,
Séu la altu oficiolatu,
Sà cauti dupa dreptate,
Te 'ntorci cu buzele 'mflate. . . .

De mergi la episcopia
Cu vr'o lista ca să scrie
Ajutoriu pentru raniti, —
Es' a-for' pilitu pe dinti.

Er' de mergi la vr'o gradina,
Séu in cercu la vr'o casina:
N'audi graiu, decâtu sioptire, --

Sà stau strimbu, sà vorbescu dreptu,
Fapte numa 'n comitetu,
Sub presidiulu lui B. Jean
Poti vedè cari facu unu banu.

Dér' neci dinsulu n'ar potea,
Déca cumva n'ar avea
P'unu vestitu de secretariu:
Unu falitu de sapunariu. —

Así scriè si mai departe
D'acesti ómeni sí-aloru fapte;
O spunu dreptu fore síféla:
Mi-e cam gele de negréla.

Cà l' atát'a destramare
Trebuesce o caldare
Nu credeti cà de negréla,
Ci de smóla sí morcéla. . . .

Sà mangescu pe fia-care,
D'upa meritulu ce-lu are;
Dér' cum dícu ar fi pecatu
Pe atátu glodu infectatu —

Sà stricu péna sí hartia,
Sà li facu sí omenía,
Cu nume de ómeni mari,
Sí in fapta — pisligari!

Astadi dér' nu se mai póte
Sà se 'ndrepte-a nóstre glóte;
Póte-atunci candu Domnediu
Ar face ce-así díce eu:

Blastematii sà strafórme
Toti in boi sí vaci cu córne,
Atunci dór' ar incetá
Reulu d' astadi, sí-amu scapá

De strengari sí ciarlatani,
Ce natiunea vindu pe bani,
De stricati cu gure rele,
Ce latra cà cani pe štele,

De oratori mintiunosi,
De fiscali capatinosi,
De prelati sí canonici,
De faciarnicii vladici!

Anecdota.

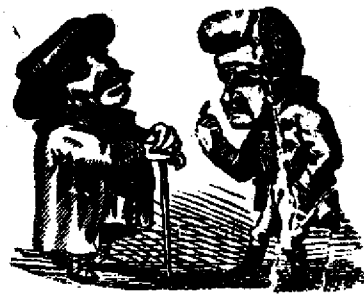
Unu romanu conveni odata cu unn unguru in capitala, chiaru dupa departarea softaleloru turcesci d'in Budapest'a.

„Hei fratye! — i díce ungurulu — tu nu fostu la noi, mi nop, sze vigye cum fost gyi bulinzi toti vominylye, gyi bukirije, pintru ke turkilye vinyit la noi, sí gyi iubiru mare szerutatu pe dómnyele sí nyevesztyile vunguresci. Tot vorás fost luminyi aprins ka in ráj. „Ei sí tu nu styi cse inszemnye ácseje!“

Romanulu auscultá flegmaticu sí in fine i-replicá: „Ba eu frate sciu fórté bine ce insemnéza aceea solemnitate: ea nu este altu ceva decâtu o pregatire de iesirea sufletului. Turcii sí-au luatú dela voi ca dela frati de unu sange sarutárele cele depe urma, sí voi li-ati aretatu cu iluminatia, cum conducú crestinií mortulu la mormentu.“

La ce ungurulu se aflá oparitu sí-sí luá catrafusele d'in ospetaria.

TANDA si MANDA.

M. Zdorove! brata Tanda!

T. Ce dracu-e cu tine, ai sí invetiatu muscalesce, sí inca neci nu a trecutú bine rusulu graniti'a.

M. Ei! Zdorove! dobre deny! Nu scii tu cà e plina tíer'a Ungurésca de spioni rusesci? — Inse alt'a-e caus'a. Vreu sà fiu omu invetiatu, brate moi.

T. Sí pentru ce, rogu-te, te-a ajunsu doru de omu invetiatu?

M. Serace de tine! da nu scii cà la omu invetiatu urmarea firésca e a fi avutu, bogatu, gazda mare sí cinstitu.

T. No-a. Ast'a nu ai nimeritu-o.

Dóra scii cà la romani a fi omu invetiatu-literatu sí sí gazda mare, e raritate mai mare de càtu corbulu albu.

M. Reu mai scii judecá! Ce nupó unu omu cu minte in dílele nóstre. Nu-mi trebe mie domnia asfé mare; destulu sà ajungu concepistu episcopescu, vi-tielu — nou. . . . ce voiam sà dícu vice notariu, apoi facu o carte duóa, sí ca atare le recomendu eu in numele Vladicei, ba le chiaru impunú. Dér a-poi de ajungu sí prefectu, Cammer-Diener sí manipulante ce-mi mai trebe alt'a! Via turcu, via muscanu, totu potu fi eu bocotanu, — bocotanu sí literatu latu-latu.

T. D'a-poi de a veni muscanulu sí nu tí'i ajunge planulu!

M. Ei brate! Pop'a totu popa remane, cà grigese vladic'a de elu. —

Dobasiulu satului.

Dlui X. y. in Z. — Me bucuru de reinsanetosfare. Reinsanetoslatu inse o-data bine: mai scarmena dapena sí péptena. Cern óre-ceva sí de interesu mai generalu, cá-ci am dela cine cára. Cele a-l-alte voru urmá.

Dlui p. in — síz. Concursulu oferitu ar fi bine priimitu; déra cérca a serie glume obiective sí generali numai.